

Medische ethiek is een afzonderlijk veld van ethiek, omdat een verantwoorde afweging van de waarden, die in de geneeskundige praktijk in het geding komen, een zo bijzonder inzicht vergt, als alleen bij deskundigen kan worden verwacht.

In de natuurwetenschappelijk begrepen geneeskunde was voor die ethiek geen plaats – die moest maar van elders: uit het gezin, de wijsbegeerte of de godsdienst komen: de godsdienst van de arts of van de patiënt.

Wanneer het oordeel van von Weizsäcker juist is, – en er ligt zeker een kern van waarheid in – dat de door artsen in de Duitse concentratiekampen bedreven gruwelijke experimenten de laatste consequenties zijn geweest van een geneeskunde, die zich zelf slechts als natuurwetenschap wilde zien en geen eigen ethiek opbouwde, dan blijkt ook daaruit weer, van hoe groot en verstrekkend belang de bezinning op het wezen der geneeskunde en de verhouding van natuur en geest in haar moet worden geacht.

Voor medische ethiek is binnen de *universitas scientiarum*¹ der geneeskunde een legitieme plaats, wanneer men haar ziet niet maar als de leer van de ziekten en hun behandeling, maar als de wetenschap van de hulp aan de zieke mens. Oehme meende 'die Medizin' – dat is dus geneeskunst en -kunde tesamen – er aan te moeten herinneren, dat ze zelf een kind des geestes is en rust op de ethiek².

Ook de medische ethiek is in beweging gekomen. Ze is niet langer een stelsel van voorschriften, afgeleid uit de eed van Hippocrates. Er is een roep om een nieuw medisch ethos. De inzichten veranderen, de problemen verschuiven, nieuwe vragen dringen zich op.

De bezinning daarop is te meer geboden naarmate de samenleving meer van de geneeskunde verwacht. Heden ten dage dikwijls beschouwd als een onbetwistbare autoriteit in allerlei vragen, die het maatschappelijk leven beroeren, is de verantwoordelijkheid van de geneeskunde ontzaglijk verzwaaard.

Juist door de bijna beangstigende vergroting van zijn greep op de natuur, doet zich voor de moderne geneesheer het probleem van natuur en geest in geheel nieuwe vormen voor. Het blijvend of tijdelijk onvruchtbaar maken, het kunstmatig bevruchten of verhogen van de

¹ H. J. Heering, *Ethiek aan de Universiteit* (Univ. pers., Leiden 1964).

² C. Oehme, *Eröffnungssprache Dtsch. Ges. innere Medizin. Psyche* 3 (1949), blz. 321. Cf. Paul Matussek, *Metaphysische Probleme der Medizin* (Springer, Berlin 1950; zie vooral Hoofdstuk 1, *Das ärztliche Anliegen und die Grundfragen der Ethik*).